

Preludium

I natt drömde jag om den döde mannen i Compas trapphus. Det var första gången på mycket länge som han tittrade upp över kanten på mitt medvetande och gjorde sig påmind. Men till skillnad från tidigare drömmar så var också Alex där, men inte festklädd som hon var när vi sist sågs, utan i den ikoniska röda baddräkten från tv. Hon hade dumpat Compa i ett moln av Chanel Coco och obesvarade frågor någon vecka efter att jag rest till Sydamerika. Han kom över henne förvånansvärt snabbt för sådan var hans natur, han var inte någon som grät över spilld mjölk. Nästa gång han såg Alex var när hon några år senare dök upp i en amerikansk tv-serie om livräddare på en strand i Pacific Palisades.

Han satt på Café Tivoli på Hornsgatan och sörjde Djurgårdens degradering till Division 1 tillsammans med några stackars Gaisare när hon plötsligt dök upp på en tv i baren. Han berättade senare för mig att han inte sagt något om deras korta förhållande eftersom ingen skulle tro honom. Jag såg henne också på tv, det gjorde vi nog alla. Men som så många andra möten från den tiden så hade mitt minne av henne nu bleknat, liksom minnet av den döde mannen i lägenheten på Timmermansgatan 15.

Jag var gäst hos Compa över nyårsafton, och vi hade varit ute för att fira tolvslaget på Mariatorget. Ett inte helt lyckat beslut, inte bara för att regnet öste ner som vore vi i Borås, utan för att Compa i hastigheten glömde sina nycklar på vägen ut. Han bodde tre trappor upp och hade lämnat ett fönster på glänt för att vädra ut, och gav sig därför i kast med att klättra upp via stuprör och fasad. Vi försökte påpeka det okloka i att leka Spindelmannen i ösregn, klockan halv ett den natten då det troligen var som svårast

att få tag i en ambulans. Men den osvikliga optimisten i honom hade bestämt sig och han försvann uppåt likt en politiker som flyr från ett misslyckat projekt.

Medan han klättrade förbi den första våningen öppnades porten av en ung kvinna som jag tog för givet hörde till vårt sällskap, och alla som fick plats trängde in sig i hissen. Jag blev ensam att inte åka med, mina 100 kilo hade inte adderat något värde till resan men garanterat fått hissen att stanna. På väg upp i trappan mot tryggheten på tredje våningen drogs min blick av gammal vana till namnen på lägenheternas dörrar. Kanske bor det i mig en fjättrad heminredare som försöker visualisera hur ett hem ser ut baserat på vad de boende heter. Kanske har jag i botten av mitt undermedvetna en liten ordningsman som ville bli polis och därför lägger detaljer på minne som mitt medvetna jag aldrig får användning av. Eller så är det bara ett mentalt tics, därom kan de lärde tvista. Mitt beteende fick hur som helst två konsekvenser.

Den omedelbara effekten av mitt tvångsmässiga beteende var att jag noterade att dörren till en lägenhet på andra våningen stod på glänt. Jag mindes inte om den stått öppen när vi rasade ut på gatan, och även om den gjort det är det inte säkert att det väckt någon uppmärksamhet. Många av husets boende hade gått ut före tolvslaget och det var helt naturligt att någon inte stängt ordentligt. Men nu var det något som inte stämde. Jag gick fram till dörren, öppnade den försiktigt och tittade in.

Det var för tyst inne i lägenheten. Inte tyst som när ingen säger något, utan tyst som i total avsaknad av liv. Inget sorl från människor som nyss skålat in det nya året. Ingen musik i högtalarna. Inga högljudda nyårslöften som inte skulle överleva Trettonhelgen. Det enda tecknet på att någon varit där var, utöver den öppna dörren, blänket från

en ljudlös tv som stod på utom synhåll. Jag såg mig om men det var tomt och tyst i trapphuset. Alla som varit ute vid midnatt verkade ha kommit in i värmen igen och dörren var definitivt inte uppbruten. Den hade öppnats utifrån med nyckel av någon som gått in, eller inifrån av någon som gått ut. Hade jag varit opåverkad av alkohol hade jag troligen stängt till dörren, övertygad om att den bara glömts öppen av någon som inte var opåverkad av alkohol.

Min nyfikenhet tog överhanden, jag klev in i hallen och gjorde en extra ansträngning att höras ordentligt. Inget hände, lägenheten var lika tyst som ett lärarrum fem minuter efter sommarlovets början. Jag tog några steg till och då såg jag honom. Han satt i en Herman Miller-stol i svart skinn, med överkroppen vilande på ett skrivbord som såg minst lika exklusivt ut. Huvudet vilade mot underarmarna och det såg ut som om han sov djupt, som om nyårsfirandet hade gått för långt. Det som gjorde att jag tvivlade på att det var en festrelaterad powernap var stämjärnet som stack ut strax ovanför skuldrorna, inkilat mellan två nackkotor.

Jag hade sett tillräckligt många filmer och tv-serier för att veta att man inte ska klampa runt på en brottsplats, så jag lämnade och sprang upp till Compas lägenhet. Tillbaka i rätt lägenhet möttes jag av värden, som var genomblöt av regn och svett, med en reva i höger byxben, ett fult sår på höger hand och en omätlig stolthet över sin fasadklättring. Jag drog honom diskret åt sidan och berättade om min upptäckt, att hans stuprörsakrobatik inte var kvälens viktigaste händelse. Han nyktrade till på ett ögonblick och vi ringde polisen från hans sovrum. Under tiden pågick festen med oförminskad kraft och det verkade som om sällskapet vuxit i storlek. Ingen tycktes ha noterat att värden och hans kompis från Göteborg hade dragit sig undan.

Mitt problem var nu detta: om jag blev noterad som första person på plats skulle polisen vilja höra mig, troligen i ett förhörssrum på Kungsholmen. Det var jag inte alls sugen på eftersom mitt plan gick från Arlanda 14:45 på nyårsdagen, ett faktum som jag var ganska säker på att polisen på våldsroteln inte skulle bry sig om. Man kan tycka att det var ett absurt sätt att resonera, men mitt omdöme var inte det bästa då det nya året hade firats in med både skumpa och caipirinha. Alkohol gör att man inte alltid tar en kritisk situation på allvar, och därför var en död man i en dyr kontorsstol inte något som skakade mig eller störde mina resplaner. Compa sträckte på sina 198 centimeter och lade en björnram till hand på min axel.

-Ta det lugnt, kompis, jag löser det!

När polisen anlände gjorde de det utan blåljus och sirener, vilket bidrog till att händelsen gick tämligen obemärkt förbi. Compa stod i dörren till lägenheten och gav polisen sitt namn och berättade att det var han som hittat den döde på vägen in från firandet av tolvslaget. När han lämnat sina uppgifter fick han instruktioner att infinna sig för genomgång samma eftermiddag. Min vän avslöjade aldrig för någon hur det egentligen hade gått till den natten, och jag träffade honom inte igen på den sidan om millennieskiftet. Jag somnade tidigt på morgonen, stärkt i vetskapen om att jag alltid kunde luta mig mot Compa när det behövdes, och lovade dyrt och heligt att aldrig banga den dagen han behövde min hjälp. När jag vaknade frampå förmiddagen var nattens händelser något dimmiga, och en lätt kaotisk rusning för att hinna till Arlanda bidrog till att förpassa dem till långtidsminnet.

Den andra effekten av mitt nyfikna läsande på lägenhetsdörrarna den natten blev ett latent minne som lade sig bekvämt tillrätta långt ner i mitt medvetande. När jag nu

flera decennier senare låg vaken och lät minnet från en nyårsnatt i Stockholm ta över arbetsminnet i min hjärna, förundrades jag över hur tydliga de var. Från ingenstans kom detaljerna rusande, allt från gästernas ansikten till maten vi ätit. Jag låg i mörkret och kände dofterna från Compas magiska *scampi alla busara* och det var då det slog mig.

Lukten är det sinne som är starkast kopplat till minnet, och en annan doft kastade sig nu upp och skrek från min hjärnas mörkaste källarhorn. Lukten i den döde mannens lägenhet. Jag hade köpt den till min mor som en fredsgåva och som ett löfte att ta tag i mitt liv, en gång för länge sedan när jag till slut kapitulerat. För vuxenlivet, för de sociala normerna och för längtan att inte somna ensam. Jag köpte den för mina sista pengar på Schiphol medan jag väntade på planet till Landvetter. Den döde mannens lägenhet hade haft en tydlig doft av Chanel Coco.

